

Päätös automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönotosta – kyberturvallisuuslain toimijaluettelon ilmoitukset

Päätös

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) ottaa tällä päätöksellä käyttöön automaattisen ratkaisumenettelyn kyberturvallisuuslain (124/2025) 41 § säädetyissä ilmoituksissa, joilla toimija ilmoittaa itsensä toimijaluetteloon tai muuttaa aiemmin ilmoittamiaan tietoja.

Automaattista ratkaisumenettelyä käytetään kaikissa toimijaluetteloon liittyvissä ilmoituksissa, jotka laitetaan vireille Aluehallinnon asiointipalvelussa saatavilla olevan sähköisen lomakkeen kautta.

Käyttöönottopäivä

Tämä päätös otetaan käyttöön 8.4.2025. Ilmoitus, joka on tullut vireille käyttöönottopäivänä tai sen jälkeen, voidaan ratkaista automaattisesti.

Perustelut

Automaattisella ratkaisumenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, jossa Tukes tekee asian käsittelyn päättävän ratkaisun automaattisella tietojenkäsittelyllä ilman, että ratkaisun tarkistaa ja hyväksyy luonnollinen henkilö. Tässä tapauksessa automaattisella ratkaisumenettelyllä tarkoitetaan ilmoitettujen tietojen rekisteröimistä automaattisesti kyberturvallisuuslain mukaiseen toimijaluetteloon.

Tukes on arvioinut automaattisen ratkaisumenettelyn laissa säädetyt edellytykset. Arvioinnissa on huomioitu hallintolain (434/2003), tiedonhallintalain (906/2019), kyberturvallisuuslain (124/2025) vaatimukset.

Tukes katsoo, että tämän käyttöönottopäätöksen kohteena oleva ratkaisumenettely täyttää laissa säädetyt edellytykset ja automaatio voidaan ottaa käyttöön.

Kyberturvallisuuslaki

Automaattisesti ratkaistaviksi valikoituneet asiat ovat sellaisia, jotka eivät edellytä tapauskohtaista harkintaa, vaan tiedot rekisteröidään sellaisenaan ilmoituksen mukaisesti.

Kyberturvallisuuslain 41 §:ssä säädetään valvovan viranomaisen velvollisuudesta ylläpitää toimijaluetteloa valvontatoimialansa osalta. Säännöksessä on lueteltu tiedot, jotka toimijoiden on ilmoitettava valvovalle viranomaiselle ilmoittautuessaan toimijaluetteloon. Lisäksi säännöksessä säädetään toimijoiden velvollisuudesta ilmoittaa valvovalle viranomaiselle muutoksesta näihin tietoihin.

Tiedot rekisteröidään viranomaisessa ilmoituksen mukaisesti ilman tapauskohtaista harkintaa.

Hallintolaissa säädetty edellytykset

Hallintolain 53 e §:ssä on säädetty automaattisen ratkaisemisen edellytyksistä. Edellä mainitut kyberturvallisuuslain toimijaluettelon ilmoitukset ovat sen laatuksia, että ne voidaan ratkaista automaattisesti. Automaattinen ratkaiseminen on tarkoitus ottaa käyttöön sellaisissa ilmoituksissa, joihin ei sisälly tapauskohtaista harkintaa vaan tiedot rekisteröidään ilmoituksen mukaisesti. Automaattisesti ratkaistavaksi päätyvien ilmoitusten valikointi perustuu ilmoitusten vireillepanoon sähköisen asiointipalvelun (Aluehallinnon asiointipalvelu) ja ilmoitusten käsittelyjärjestelmän muodostaman tietojärjestelmäkokonaisuuden määrittelyihin, jotka on kirjattu tarkemmin käsittelysääntöihin.

Tukes on määritellyt, että automaattisesti voidaan ratkaista kaikki sellaiset kyberturvallisuuslain toimijarekisterin ilmoitukset, joissa ilmoituksen tiedot voidaan merkitä rekisteriin ilmoitetun sisältöisenä. Ilmoitus tulee vireille kyberturvallisuuslain 41 § tarkoitetun ilmoitusvelvollisen, saman lain 3 § määritetyn toimijan, aloitteesta, kun ilmoitusvelvollinen tekee asiasta ilmoituksen sähköistä asiointipalvelua käyttäen. Sähköisessä asiointipalvelussa ilmoituksen vireillepanija tunnistetaan vahvalla tunnistuksella (suomi.fi tunnistus) sekä oikeus laittaa ilmoitus vireille oikeushenkilön puolesta sähköisellä asiointivaltuudella (suomi.fi valtuudet).

Automaattisen ratkaisemisen ulkopuolelle jääviä ilmoituksia ovat sellaiset ilmoitukset, joissa toimija on luonnollinen henkilö.

Sähköisen asiointipalvelun ja käsittelyjärjestelmän muodostama kokonaisuus on määritelty siten, että ilmoitusta ei voi tehdä oikeushenkilön puolesta ilman sähköistä

asiointivaltuutta eikä, jos toimija on luonnollinen henkilö. Näissä tilanteissa ilmoitukset ohjautuvat muita reittejä pitkin virkamiehen ratkaistavaksi.

Hallintolain 53 f § säädetään automaattisen ratkaisemisen oikeussuojaedellytyksistä silloin, kun ratkaisu kohdistuu luonnolliseen henkilöön. Tukes ei sovelle kyberturvallisuuslain toimijarekisterin ilmoituksissa automaattista ratkaisemista silloin, kun ilmoitusvelvollinen toimija on luonnollinen henkilö.

Hallintolain 53 g § säädetään automaattisesta ratkaisemisesta ilmoittamisesta. Ilmoitusvelvolliselle annettavassa ilmoitusvahvistuksessa mainitaan ilmoituksen automaattisesta ratkaisemisesta ja siinä annetaan myös tieto, mistä siihen liittyvä käyttöönottopäätös on saatavilla. Tukesin sähköisessä asiointipalvelussa myös kerrotaan ilmoittamisen yhteydessä ilmoituksen tekijälle, että ilmoitus voidaan ratkaista automaattisesti.

Tiedonhallintalaissa säädetty edellytykset

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) luvussa 6a on säännöksiä automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoon ja käyttöön liittyen. Tiedonhallintalain 28 a § mukaisesti, Tukes on dokumentoinut automaattisen ratkaisumenettelyn käsittelysäännöt ja huolehtinut niitä laatiessaan, että automaattinen ratkaiseminen on lainmukaista ja että dokumentaatiosta pystytään osoittamaan lainsäädännön vaatimat seikat. Ratkaisumenettely perustuu ennalta määriteltuihin käsittelysääntöihin. Käsittelysääntöjen mukaan automaattisesti ratkaistaan asiat, joissa ei suoriteta tapauskohtaista harkintaa. Tukes ratkaisee automaattisesti ainoastaan sellaiset ilmoitukset, jotka voidaan ratkaista ilmoituksen sisältöisenä. Mikäli ratkaiseminen edellyttää tapauskohtaista harkintaa, asian käsittely siirtyy virkamiehelle.

Ennen automaattisen ratkaisemisen käyttöönottoa Tukes on varmistanut, että menettely vastaa käsittelysääntöihin kirjattua dokumentaatiota ja, että ratkaisumenettelyn laatua valvotaan suunnitelmallisesti, kuten tiedonhallintalain 28 b ja c §:ssä säädetään. Tukes valvoo testaamalla, että automaattinen ratkaisumenettely täyttää vaatimukset. Testausmenettely on kirjattu laadunvarmistusasiakirjaan, jossa kuvataan miten laatua ja ratkaisujen virheettömyyttä seurataan, millaisiin korjaaviin toimenpiteisiin ryhdytään, mikäli automaattisessa ratkaisumenettelyssä havaitaan virhe sekä vastuuhenkilöt, jotka vastaavat laadunvalvonnasta ja virhetilanteiden käsittelystä.

Tiedonhallintalain 28 e § mukaisesti tämä käyttöönottopäätös julkaistaan yleisessä tietoverkossa Tukesin verkkosivustolla <https://tukes.fi/tietoa-tukesista/automaattinen->

paatoksenteke. Samalla sivulla huolehditaan myös muista pykälässä säädetyistä tiedotusvelvotteista.

Tiedonhallintalain 28 f § mukaan viranomaisen on varmistettava riskinarvioinnin perusteella, että automaattisessa ratkaisemisessa hyödynnettävien tietojen ajantasaisuus ja virheettömyys varmistetaan asianmukaisin teknisillä toimenpitein. Ilmoittajan jättäessä ilmoitusta Aluehallinnon asiointipalvelussa, järjestelmä ohjaa kaikkien vaadittavien tietojen täyttämiseen. Lisäksi ajantasaisuus ja virheettömyys on varmistettu tarpeellisiksi arvioituilla teknisillä toimenpiteillä, joilla edistetään menettelyssä käytettävien tietojen laatua, kuten esimerkiksi tietojen kirjauskäytännöt sekä tietojen syöttömuodon tarkistaminen.

Luettelo käyttöönottopäätöksen perusteena olevista asiakirjoista

1. Automaattinen ratkaiseminen kyberturvallisuuslain toimijaluettelossa – käsittelysäännöt
2. Kuvaus kyberturvallisuuslain toimijaluettelon automaattisen ratkaisemisen laadunvarmistuksesta

Sovelletut säännökset

Hallintolaki 434/2003, 53 e-g §

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019, 28 a-g §

Kyberturvallisuuslaki 124/2025, 3 §, 41 §

Säilytysaika

Tukes säilyttää tämän käyttöönottopäätöksen viiden vuoden ajan seuraavan kalenterivuoden alusta lukien sen jälkeen, kun automaattinen ratkaisumenettely on poistettu käytöstä.

Muutoksenhaku

Tähän käyttöönottopäätökseen ei saa hakea muutosta.

Lisätietoja päätöksestä

Käyttöönottopäätöstä ja automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöä koskevia lisätietoja on saatavilla Tukesin kirjaamon kautta. Kirjaamon yhteystiedot ovat kirjaamo@tukes.fi, 029 5052 000 (vaihde), PL 66 00521 Helsinki.

Esittelijä: ylitarkastaja Tiina Rissanen

Ratkaisija: johtaja Kirsi Levä

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.